Ч. 208 (14.105)   Львів, середа 7. серпня 1935.   Pocztowa opłata opłacono ryczałtem.   Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ліга Націй не може дати реальної розвязки італійсько-абісинського спору.

ІТАЛІЯ ДОЗБРОЮЄТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 6. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Аддіс-Абеби: В столиці Абісинії дуже песимістичний настрій. „Відчуваємо — заявив представникові Райтера високий абісинський достойник — що кожний день, який проходить без заяви Італії, що вона не зачне війни, дозволяє Італії краще підготовлятися до офензиви. Ми льояльно прийняли пропозиції Ліги Націй, але зачинаємо застановлятися, чи успішність ділання Ліги є така важлива, як про те говорять.

Рішення Ради Ліги Націй оголосили в Аддіс-Абебі вчора пополудні. Завважують, що з уваги на місячне відложення справи, Італія може збільшити приготування в Еритреї і Сомалі, а Абісинія буде безрадна з уваги на ембарґа на зброю і муніцію.

Урядовий абісинський комунікат, оголошений нині ввечері заявляє, що ніяке рішення арбітра не може обійти факту, що ґеографічні італійські мапи вказували, що Уаль-Уаль находилося на абісинській території та італійське меморандум говорить про перейняття в посідання тієї околиці італійськими військами.

ІНТЕРВЮ МУСОЛІНІЯ.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. „Парі Соар" оголошує інтервю з Мусолінієм, в якім дуче відповів на 8 поставлених йому питань.

Мусоліні підкреслив, що договір в Укчіялі з 1889 р. вдійсності признає Італії права рівнозначні з протекторатом над Абісинією. Та мирними засобами Італія не могла довести до того, щоб ті права респектовано. Фашизм не створив італійсько-абісинської проблеми, тільки розвій кольоніяльного духа в народі переконав Італію про потребу шукати розвязки цього питання.

Договір приязни з Абісинією в 1928 р. вказує на те, що Італії не можна обвинувачувати у залишенні мирової політики.

Потім Мусоліні висловив побоювання, що частина англ. прилюдної опінії не здає собі достаточно справи з важности причин, які склонюють Італію шукати розвязки абісинської проблеми.

На запит, чи вірить у можливість мирового поладнання конфлікту, Мусоліні відповів: „Абісинське питання можна би розвязати в мировий спосіб, якби ті, що кермують тепер тим народом покинули пусті надії на можність опору і перестали вірити в здогадну підтримку інших народів та набрали переконання, що справжнім інтересом Абісинії було би прийняти італійську опіку. Не вірю, щоби з Женеви могла прийти реальна й основна розвязка абісинського питання, бо інших подібних питань напр. манджурської квестії, Ліґа Націй не могла розвязати.

Мусоліні підкреслив, що цілий італійський нарід є в тім випадку однозгідно готовий багато жертвувати, щоб здійснити фашистівські цілі в Абісинії.

ЯПОНІЯ ПОСТАЧАТИМЕ ЗБРОЮ?

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. „Ле Матен" поміщує депешу з Льондону, що повідомляє, що абісинський уряд підписав у пятницю з японськими фірмами умову на доставу зброї й муніції. Перший транспорт, 2.000 скорострілів мають надіслати з початком вересня.

Кріваві заворушення на Креті.

СТРАЙК РОБІТНИКІВ.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. З Крети повідомляють, що в Кандії й околиці прийшло до страйку робітників на плянтаціях оливок. Положення є поважне. Грецький уряд вислав на Крету два контрторпедовці, щоб привернути спокій. В містах Гераклейон і Кандія оголосили воєнний стан. Страйкарі, яких число дуже поважне, збираються в групи та чинно виступають проти поліційних розпорядків. В неділю дійшло в Кандії до зудару з поліцією, 20 осіб було ранених. Грецька фльота, недалеко сконцентрована, дожидає дальших приказів.

ЛЬОНДОН, 6. 8. ПАТ. З Греції повідомляють: Префект Кандії думає, що страйк має політичне підложжя. Страйкарі захопили один арсенал.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. На атенськім летовищі 25 вояків зачало агітувати проти уряду. Відділ поліції, що його вислали, щоб завів порядок, привитали сальвою. Вкінці привернули лад. 15 вояків поставили перед воєнним судом.

Міністр війни ґен. Кондиліс по нараді з військовою й цивільною владою острова Крети заповів, що на остров вишлють воєнні кораблі й літаки.

4.000 СТРАЙКАРІВ.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. З Крети повідомляють, що ситуація є там поважніша як зразу думали. Страйкарів, що беруть участь у заворушеннях є около 4.000. Збройні місцеві сили не вистарчають. Влада острова домагається підмоги. В полудне дійшло знову до крівавого зудару в Канеї. В кількох містечках поза столицею, дійшло теж до заворушень. Леґальну владу там усунули. Увечорі мають туди вислати підмогу і два контрторпедовці.

ПРИВЕРНУЛИ СПОКІЙ.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. Двом контрторпедовцям, що були вже в дорозі на Крету, приказали вертатись, бо на острові привернули спокій.

Ґен. Бакопульос повідомив уряд в Атенах, що на Креті привернули спокій. Страйкарі спокійно розійшлися.

З Крети повідомляють, що страйкарі, зібрані в центрі міста та окружені військом, піддалися, коли дістали ультімат. Зачалися переговори, але комісія, що її вибрали страйкарі зобовязалася вдержати спокій у місті. Жертвою заворушень впало 5 старшин, 8 вояків та 4 жандармів. 20 робітників ранених, з того 3 смертельно.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. Згідно з останніми вістками в учорашніх заворушеннях на Креті вбили 6 осіб та 40 осіб поранили. Хоч ситуація покищо опанована, але думають, що можлива є віднова заворушень.

Податок від багацтв у Зл. Державах.

ВАШИНҐТОН, 6. 8. ПАТ. Палата репрезентантів ухвалила вчора проект закону про збільшення оподаткування приватних багацтв. Проект віднеслали до сенату.

Ухвалений проект закону про податок від багацтв має принести державному скарбові 270 мілїонів долярів річно. Ухвалення проекту палатою репрезентантів є великим успіхом президента Рузвельта у боротьбі з провідниками промисловців і купецтва.

Під червоними прапорами.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Робітники арсеналів у Бресті й Тульоні манїфестували вчора проти урядових декретів. По виплаті, яка є що 15 днів, більш як 3.000 робітників арсеналу в Тульоні зібралися на віче під голим небом, на якім говорив комуністичний посол Батоліні. Манїфестанти зорґанізували похід, що співаючи інтернаціонал перейшов головними вулицями Тульону.

Також робітники у Брест, що працюють в окружних варстатах уставились у похід, який з червоним прапором перейшов головними вулицями міста.

ПЕРЕД ЖЕНЕВСЬКИМ ТРИБУНАЛОМ.

Женева, дня 2. серпня 1935.

Довірочне засідання Ради Ліги Націй, присвячене виключно італійсько-абісинському конфліктові це справді видовище гідне сучасного політичного хаосу. Воно відбувається під проводом п. Літвінова, представника Москви, що дбає найбільше про поглиблення суперечок між „буржуазними" державами, а суддями є самі великі держави заінтересовані в абісинській справі як у своїй власній.

Головні учасники женевської дії вже зїхалися і знають очевидно свої ролі напамять. П. Літвінов проходжується над берегом синьо-зеленого озера розгойданого вітром під охороною трьох „маладцов", що йдуть за ним віддалені для пристойности на десять кроків. Він перервав своє лікування в Карльсбаді, щоб „рятувати мир".

Найтяжчу ролю в Женеві має мабуть п. Ляваль, що має „посередничати" між Італією та Англією, тоді як Англія справді посередничає між Італією й Абісинією. Всі зусилля Ліги Націй спрямовані не на полагоду причин самого конфлікту, а на те, щоб усунути безпосередню небезпеку війни між Італією та Абісинією. І треба сказати отверто, що цю небезпеку викликала властиво не так сама італійська експанзія в Африці, як тактика французького уряду, щоб підпорядкувати справу Абісинії потребам франко-московської політики в Европі.

Французька преса заперечує рішуче, що Франція осягла порозуміння з Італією полишивши їй вільну руку в Абісинії, але чи цим запереченням можна вірити? У всякому разі, коли Франція ці концесії Італії зробила, то зробила це без порозуміння з Англією. Отже поставила її тут перед доконаним фактом, так само як і перед фактом франко-московського порозуміння.

Наслідки цього, як показується вже тепер, досить прикрі і для самої Франції і для цілої Европи. Намагання москвофільських політиків Франції притягти Італію до протинімецького фронту в Европі коштом концесій в Африці не мали найменшого успіху, поминаючи те, що фронт цей остаточно проломало англьо-німецьке морське порозуміння. Незалежно від того, який напрямок приберуть найближчі події в Африці, вони відтягатимуть сили та увагу Італії від европейських справ; а це до впорядкування їх причинитися не може. Італійсько-абісинський конфлікт, що є наслідком европейського хаосу, збільшує цей хаос далі. Всі намагання італійського уряду відокремити конфлікт з Абісинією з комплексу інтернаціональних справ показуються даремними. Окупація Абісинії Італією пошкодила би політичним інтересам Англії на шляху до Індії та в Єгипті, господарським інтересам Японії, поновила би старі італійсько-турецькі противенства та загрожує загострити відносини між білими кольоністами Африки та її тубильцями.

Це все звичайно не значить, що не можна би знайти засобів для цілком оправданої господарської експанзії Італії в Абісинії, але для цього треба передовсім усунути небезпеку війни в Африці та ненависть абісинців проти Італії.

Мирову акцію Ліги Націй, що очевидно прямує до поділу впливів західних великих держав в Абісинії, ударемнює в значній мірі Італія, заперечуючи фактично саме право Ліги Націй

мішатися до італійсько-абісинського конфлікту. Коли Італія відкидає кожне посередництво покликаючись на свою культурну та політичну вищість в порівнанні з Абісинією, а навіть жадає виключення Абісинії з Ліґи Націй, вказуючи на те, що там панує невільництво, торг невільниками та хижацька господарка супроти підбитих народів, то італійській арґументації можнаб булоб признати слушність лише тоді, якби до Ліґи Націй не належав СССР, де московський уряд винищив терором, невільництвом та нелюдським визиском поневолених націй більше люду, ніж Абісинія числить населення взагалі.

Чекати, що сучасна сесія під проводом гаспадіна Літвінова моглаб полагодити італійсько-абісинський конфлікт, чи навіть зазначити шлях до його полагоди, булоб наївним оптимізмом. Для цього Ліґа Націй просто не має досить морального і політичного впливу. Найбільше, що можна чекати від тої сесії, це вістка, яку телеграф рознесе незабаром по світу, що продовжує переговори.

Для того, щоб упорядкувати конфлікт в Африці, треба би спочатку впорядкувати відносини в самій Европі, де в совітській частині панують відносини гірші, ніж у найчорнішій Африці. Колиж ці відносини в Европі залишаться надалі такими як нині, то поодинокі держави, чи групи візьмуться очевидно порядкувати на власну руку дуже поважні оправи не лише в кольоніях, як це робить Японія та Італія, але і в самій Европі. А цього побоюються найбільше большевики та нові їх союзники. **М. Данько.**

З долі й недолі нашої школи.

Міркування перед початком нового шкільного року.

Минув уже місяць від часу, як закінчився другий рік навчання в ґімназіях нового уладу на землях Польщі. З ним перейшла перша половина чотирьолітнього курсу науки у школах того типу. Можна би думати що ці два роки вже остаточно закінчено бодай вступну підготовку для організації навчання в нових ґімназіях, вироблено програми й видано потрібні підручники.

І справі — в Польщі зроблено в тому напрямі дуже багато. Уложено програми навчання, хоч покищо ще тимчасові, видано цілий ряд підручників, навіть по кілька для кожної кляси і предмету. Тепер у вакаційних місяцях, зпід друкарських прас виходять щораз нові аркуші читанок для третьої вже кляси. Ці підручники, складені педаґоґами, при визначній участи найкращих сучасних письменників, виходять назагал прекрасно і дають учителям змогу справді точно і за програмою легко здійснювати нові вимоги навчання. Не обмежуючися до того, шкільна влада кожного року, часто й по кілька разів, улаштовує районові конференції вчителів поодиноких предметів з цілої округи, де на основі помічень зі шкільної практики обговорюють висліди, критикують підручники, списи лектур і навіть самі програми. Окрім того в більших місцевостях існують т. зв. методичні огнища для поодиноких предметів, що провадять ту саму роботу на своєму терені, влаштовують показові лекції з дискусіями; їх провідники дають потрібні вказівки кожному вчителеві, помагають вирішити сумніви, які часом прокидаються при реалізації постанов програми, і загалом стараються вести організаційну працю під методичним і дидактичним оглядом.

Можна би думати, що справа навчання в ґімназіях нового уладу поставлена зовсім добре. Та на жаль цілком інакше воно виглядає в **українських школах.** Зазначуємо що не з вини управ або вчительства. Навпаки, управи ґімназій докладають усіх старань, щоби зі скупих засобів позмозі якнайкраще вивінувати заведення в помічні засоби, а вчителі нераз із власних бібліотек двигають до школи потрібні до лекцій образи, атляси, книги з конечним ілюстраційним матеріялом, енциклопедії, тощо. Але причина недостач лежить деінде, поза тереном школи. Річ у браку окремих програм для шкіл з українською мовою навчання і в повному браку шкільних підручників.

Візьмім програми. Отже нпр. програма навчання польської мови в ґімназіях нового типу дуже докладно обдумана й зясована. Також шкільні підручники, в першу чергу читанки, представляються прегарно. Лише — немає ніякої ріжниці між школами з польською і непольською мовою навчання. Програми, тимсамим і вимоги, ідентичні. Тимчасом це є програми навчання **рідної мови**, коли для української дітвори це **чужа** мова. А складачі програм цілком забули про те, що в українських чи білоруських школах треба наперед навчити дітей найпримітивніших основ самої мови, а щойно тоді ставити до учнів вимоги подібні, як при навчанні **рідної** мови. Обмежень на власну руку годі вводити, бо візитатор стосує свої вимоги до міністеріяльної програми і не завсіди схоче взяти на увагу обставину, що тут доводиться працювати в цілком інших умовинах. Він знає одне: це наука **державної** мови, отже найважніший предмет. Наслідком цього вчитель-польоніст в українській школі без огляду на те, чи він українець, чи, як у більшости випадків, поляк, і сам і його учні працюють над польським багато більше, як над іншими предметами, а не зважаючи на те, не можуть мати цілком добрих вислідів.

Такий стан лише знеохочує вчителя до справді творчої ініціятиви, а учня просто настроює неприхильно до самого предмету. Зрозуміли це добре самі вчителі-поляки — і наслідком того ще в минулому році районова конференція польоністів львівської шк. округи ствердила конечність скласти окрему програму навчання польської мови в школах із непольською мовою навчання, а зокрема видання для тих шкіл окремих підручників. Одначе про здійснення цього дезидерату нічого не чути.

Автім, коли говоримо про підручники, то тут польоніст в українській ґімназії находиться ще в багато кращому становищі від учителя кожного іншого предмету. Щоправда, є в польських читанках деякі уступи, вдержані в такому ексклюзивно польському уже не в державницькому але національному (поправді: шовіністичному) дусі, що читання їх з учнями української національности викликує нераз цілком небажану з педаґоґічного боку емоціональну реакцію. Зате з іншого огляду вони зложені бездоганно і добре пристосовані до програми — і тут польоніст багато щасливіший від усіх майже своїх товаришів праці. Кажемо **майже всіх** — бо поза перекладами з польських підручників до науки німецької й латинської мови нема ніяких книжок до науки інших предметів в українській мові. Не говорячи вже про історію й ґеоґрафію — до науки природи математики і т. д. треба вживати підручника польського.[1]

Найгірше тут виходить учитель української мови. Бо коли при науці інших предметів шкільний підручник є лише одним із помічних засобів, то при навчанні рідної мови читанка стає **осередком** цілої праці — шкільної і домашньої. А тимчасом дотепер — після двох років і на початку третьої вже передостанньої кляси — немає ніякого підручника до навчання української мови в новій ґімназії[2]. Що більше — не було навіть програми — доки не зложила її комісія українистів, покликана з ініціятиви Рідної Школи й Учительської Громади.

З конечности українисти вживають давніх читанок для 3 й 4 кляси ґімназій старого типу — укладу Антона Крушельницького. Та вони цілком невідповідні. Поминаючи те, що в новій редакції вони грубо заправлені комуністичною ідеольоґією, яка для нас зовсім небажана[3], не надаються ті читанки до ґімназії нового уладу ще й тому що цілком розходяться з пляном науки. Провідною думкою нової програми навчання є концертрація довкола одної епохи, оперта на тісній кореляції між поодинокими предметами — у першу чергу історії з наукою рідної мови. І так у І. клясі основною темою є життя старинного світу й початки середневіччя, у II. кл. побут і культура пізного середневіччя й новітніх часів аж до кінця XVII. ст., у III. клясі часи від початку XVIII. до 60-их років XIX. століття. До цієї основної вимоги достосована також тематика уступів у польських читанках для кожної з тих кляс. Ясна річ, що в читанках Крушельницького, укладаних для зовсім іншої програми, не може бути мови про таку концентрацію, а через те навчання української мови на їх основі відбігає від одного зі своїх головних завдань, не даючи погляду на побут і культуру даної епохи. Не підходять вони і з методичного боку, бо міністеріяльна програма на тому ступні науки виразно виключає розріжнювання літературних родів, допускаючи лише загально пізнавання **родів поезії.**

Немає також ніякого підручника до науки про мову (граматики) у середній школі, якого можнаб тепер уживати. Вживана донедавна граматика проф. Смаль-Стоцького рішуче перестаріла не лише з методичного боку, але також з огляду на правопис і навіть мову. Одним словом — українисти за декілька тижнів зачнуть третій рік науки в новій ґімназії — не маючи до помочі ні одного підручника.

Не поможе й міркування, хто тут винуватий. Кажуть — правда — що у львівській Кураторії вже більш року лежить рукопис української читанки для І. кляси — досі не апробований ні не відкинений референтами Державного Видавництва. Але з другого боку — чи ми мусимо в такій пильній справі вичікувати на Держ. Видавництво що трактує справу з типово бюрократичним „поспіхом"? Адже усі дотепер видані підручники до навчання польської мови вийшли накладом приватних видавництв! Думаю, що в тій справі повинна дати ініціятиву Видавнича Комісія Рідної Школи при співпраці з Учительською Громадою. У нас хіба доволі добрих українистів і письменників, що цілком певно можуть скласти прегарні читанки, пристосовані до нових програм навчання. Шкільна влада повинна радо піти назустріч приватній ініціятиві в тій справі, а видавництво що випустить читанки, напевно на них не втратить.

Вже найвищий час узятися за діло і покінчити з трактуванням української мови як якогось предмету третьої кляси. А зарадивши цій пекучій недостачі, можна взятися за видання підручників до навчання інших предметів в українських школах. **О. П.**

[1] Також із тими підручниками до навчання німецької й латинської мови, які вийшли накладом Державного Видавництва шк. книжок у перекладі з анальоґічних читанок для польських шкіл, зложених у польській мові, сталася така містерія, що вони коштують **майже удвоє дорожче** від тих самих польських підручників. Кажуть, що воно так тому, що влачено подвійний гонорар: авторам і перекладачам. Та невже не можна було цього оминути? Чи в нас немає фільольоґів, які могли би уложити оригінальний підручник для українських шкіл?

[2] Для порівнання завважимо, що підручників до польської мови досі вийшло 13 (6 читанок і 7 граматик)!

[3] Цю обставину виразно підчеркнув референт справи підручників на зїзді українистів, улаштованім заходами шк. влади у Львові у днях 27. III. — 1. IV. 1933. проф. Михайло Тершаковець.

Похід голодних розголошено як признання для Сталіна.

НЮ ЙОРК, 15-го липня. (Вл. кор.) У шестій статті в „Івнінґ Джернал" переповідає Біл свої переживання між кольонією чужинців у часі свого побуту в Харкові. Жінкам за тяжко було терпіти голод і недостачу і вони зібралися в похід під місцевий совіт з домаганням поправи їхньої долі. Лише тому, що це були чужинки, їх не розстріляли. Але казали зате кликати „Слава Сталінові!", а в пресі розголосили, що між людьми проявляється фашизм, який треба всіми силами поборювати, як найбільшого ворога пролетаріяту.

У семій статті описує Біл спосіб харчування робітників. Його замітки покриваються із замітками інших подібних авторів, що відвідали Радянщину. Але Біл, як бувший большевик, умів дати спеціяльного кольориту своєму оповіданню, що переходить через кров і кости. Каже, що нема мови про якийсь страйк, чи загалом опір проти совітської системи, бо так звані „ударники", то-то взірцеві робітники по фабриках, це донощики ОҐПУ і кожний, що лише в розмові критикує зарядження влади, заражений на нехибну смерть. Але, не зважаючи на те все, є стихійне порозуміння всього працюючого населення проти влади і воно разом виконує пасивний саботаж проти влади. Зате робітники, що їх називають „чорноробами": значить усі пересічні робітники — це невільники чиновництва-бюрократії Сталіна.

—o—

„Країна примусових робіт“.

Революційна книжка про Совітський Союз.

(Від нашого кореспондента).

Рим, 2. серпня 1935.

Небагато є тепер в Европі людей, чи то вчених, чи політиків, щоб визнавалися у сучасній Росії, щоб розуміли її історію, культуру, релігію, соціяльні рухи. Бо европеєць, який хоче пізнати Росію, не може підходити до неї зі своїм европейським метром. Та можна сказати, що з кожним днем число тих европейців, що пізнають Росію, більшає. Розуміється, що в цьому хосен для нас, бо хто пізнає Росію, той бачить і розуміє, що Україна в Европі.

До публікацій про Совіти з великою приємністю треба долучити останню книжку, яка цими днями появилася в Італії, п. н.: „Царство каторги“. Автор її Люїджі Бардзіні[*]). Книжка розкриває в Европі заховану, хитру, лукаву маску сучасної варварії. Стилем ясним, ядерним Л. Бардзіні описує життя в Совітах, звідкіля давно вернувся. Описує, як сам каже, безсторонньо, й либонь тому так немилосерно правдиво. Описує з повним знанням Московії і всього її буття, її історії та революції. Автор був у Росії шість разів, перед- і по революції.

Для Л. Б. Московія — це Азія. Він доказує це історичними фактами. „Країна, — говорить автор, — якої зєднання доконали монголи.. яка має на собі два глибокі сліди: Тамерляна і Петра Великого“. Европи Московія завсіди боялася: боялася й напливу чужинців з Европи. Колись тому, що цей чужинець був „католиком, або протестантом; потім тому, що був лібералом або якобінцем; а тепер тому, що чужинець є „капіталістом“. Російський кордон означав завсіди фронт контрастів і антагонізмів, лінію зудару двох ментальностей, двох історій, двох світів. Перед офіційною вірою Росії, чорною чи червоною, чужнець находиться завсіди, як еретик у церкві. ...Мабуть Росія ніколи не гляділа на Европу з таким глибоким почуттям окремішности, різниці, антагонізму, ненависти як тепер. ..Европа ще ніколи не була так далеко від Росії“. Большевизм приклав ригор Миколи І. й Олександра III. І ніхто з росіян, що не є в совітській службі, не може вийти з Росії в Европу.

КИТАЙСЬКИЙ МУР.

„Отой „комунізм“ це найперше і суттєве, „русизм“. Ленін вже далеко; його ідеї вже ославлені й поховані. ...**Прийшли люди, які не бачать, не чують, не розуміють лише: Росія“.** В Европі не розуміють влади такою, якою вона в Росії. „Цар належав до тієї типічної кляси монархів, яких лише Азія створила, як Син Неба, Мікадо.. Правдивою метою російського уряду завсіди було виконувати владу змагаючи до здобутків, до сили, до поширення панування і віри, підчинення невірних. У владі лишився посмак релігійного фанатизму, незалежність від усякої ідеї людської справедливости“.

На кожний прояв европеїзації приходив поворот до старого: протиевропеїзація. Европеїзував Росію Петро Вел. Хотіла цього й Катерина II: як добра німка, приятелька енциклопедистів, проектувала широкі вольности, поки не настрашилася Пугачова, а ще гірше упадку Бастилії. І зрозуміла, що з Европою їй не йти. Стала жорстока. „В Україні завела невільництво, якого там не знали... **Вішала і засилала кожного, хто прилюдно говорив про нужду мужика“.** Часи Наполеона знову дали подих европеїзації Росії. Алеж декабристи „чиж не зробили того самого враження на Миколі І, що Бастилія на Катерині II.?“ І жах перед Европою робить те, що повертається до суворостей автократизму, зближення до азіятизму. І приходять ті самі методи, що й сьогодні: ніхто з росіян без царського дозволу не може поїхати за кордон; заборона доступу всім книжкам і часописам з Европи; підозрілі в лібералізмі без процесу йдуть на засланя; найживіше працює „Третя Секція“, яка колись була Охраною, пізніше Чека, ще пізніше ГПУ, аж врешті стає Народнім Комісаріятом для Внутрішніх „дел“ під Сталіном.

„Для Росії, царської чи совітської, Европа, в суті речі, великий ворог,.. від якого треба відмежуватися непрохідним муром тиші, щоб про неї в Росії ніхто нічого не знав, щоб народ думав, що йому добре в Росії“.

БОРОТЬБА З СЕЛЯНСТВОМ.

Автор довго зупиняється над боротьбою большевизму з селянською клясою. Виграли большевики завдяки азійській тактиці Леніна, який казав: „як гладиш людей по голові, то маєш страх, що покусають тобі пальці. Треба бути по тих головах...“ „Щось так, — каже Л. Б., — як Іван Грізний говорив до перекладчика в переговорах з чужинцем, який звертав увагу цареві, щоб не був такий жорстокий: „скажи тому дурневі чужинцеві, що він не знає Росії, а я знаю, — і як я не буду вішати моїх підданих, то вони повісять мене“.

„Ленін не звертав уваги на ідеї справедливости, які є західними пересудами, як сентимент лицарства. Якийбудь обман, як що йому вдавався, для Леніна був оправданий. Знав ударити, вдати, втекти.. „як не вмієш застосуватися до обставин, — говорив Ленін, — як не вмієш плазувати по землі животом у болоті, то ти не революціонер, а чванько!“ Були в Леніна чортівські пориви і мудрі помирення, залежно від того, чи мусів поконати противника, чи обманути. Устійнив він засаду ужиточної нечесности, яка стала підставою большевицької політики. Все це — Азія“.

І ось при помочі такої політики большевизм поконав село. Бардзіні натрапляв у Сибірі на цілі валки селян прогнаних з України. І каже: „Раби, що отак мандрують, це ще щасливці. Вони вирвалися з рук смерти. „Кулаків“ знищили насильством і голодом. Ці тюремники творять цілі війська каторжан. Вони під проводом і доглядом поліції, виконують титанічні роботи, засіваючи довкола тисячі мерців на всіх стежках їх труду. Теперішня одисея давніх „кулаків“ — це довга боротьба між большевизмом і селянами... Це була війна довга, нестерпна, повна переходів, у якій селяни виграли всі баталії — окрім останньої, вирішної. Селяни представляли число, масу, силу і їх не можна було поконати ударом. Большевизм були би вони роздушили, та тоді став він покровителем селян, їх союзником, уступив їм. „Земля селянам!“ — проголосив. Большевизм маневрував, задовольняв селян, поділив їх (на глитаїв, кулаків і бідноту). Став большевизм гнучким, податним, хитрим, як безбройний мисливий, що приманює медведя, щоб у догідній хвилині окайданити його... **Совітський режім був би впав, якби селяни не були пішли під його прапором“.**

ТИРАНИ І МОЛОДЬ.

Ось, що говорить безсторонній чужинець про двох червоних тиранів: „Троцький і Сталін посперечались лише за команду і різниці в програмі, щоб осягнути ту саму ціль. Троцький у міжнародній революції опанований большевизмом бачив умовини переміни Росії. А Сталін ощу саму переміну Росії бачив як умовину, щоб осягнути міжнародню революцію й опанувати нею“.

Л. Б. звернув увагу й на виховання молоді. Матеріялізм, грубий невблаганий, отупив ту молодь. Але починає молодь опамятуватися. „Частина її, може невелика, але великої інтелектуальної вартости, морально відривається від руху, відокремлюється, роздумує; „знайомиться з літературою і фільософією Европи й находить у ній світ поетів, мислителів, релігійників. Ця молодь утікає з понурої вязниці російської думки. І в церквах, ще деяких відчинених, можна бачити молодих, що вертаються, покірно клякають. „Цю молодь стараються поборювати, стараються викликати в юрбі глум до цієї молоді. Комунізм находиться в небезпеці, коли мозки почнуть працювати. Там хотять сильного тіла, але мозку обмеженого. Говорять большевики: „Хай живуть мязи, тоді голова стане менша, а руки до праці будуть сильніші!“

АЗІЙСЬКА ІНДУСТРІЯЛІЗАЦІЯ.

Довше зупиняється автор на індустріялізації. Пригадує часи Петра Вел., який теж спішився зробити із Росії скарбницю вчених, та це йому не вдалося. Те саме репетує Сталін: зіндустріялізуємося так, що Европа прийде до нас учитися!“ І йдуть в Росію „специ“ з Европи, машини з Европи. Та поки якась машина в Росії почне працювати — в Европі вже є нова машина. Та в Росії найголовніше, „...те що їх пре, це те, щоб усі бігли. Нехай і помиляються, але нехай швидко роблять“. І гонять. „Дніпрельстан“ стоїть неужиточно. Залізничий шлях в середущій Азії „Турксиб“ скінчений, але непридатний: І так усе-усе. „Коли приглянемося совітській промисловости, ми легко запримітимо, що добре йдуть машини, але кепсько йдуть люди. Себто йде добре все те, що не є большевицьке, що є загальне, що є продуктом науки і праці світу“. „Одинока продукція в совітах регулярна і самодоцільна, це продукція гармат. Народ не має нічого, але військо має все“. Зачіпив автор і „Пятилітку“. „Майже всі будинки першої „пятилітки“ мають вигляд руїни. Фундаменти подаються, тріскають мури, все паде“. Слушно автор каже, що суть большевизму змінливість. „Окрім догм і поліції все там змінилося. В 1918 р. було одне, в 1921 р. було інше в 1923 ще інше, у 1928 р. знов інше, а зовсім інше 1934 року. І не можемо вірити в якісь пророцтва“. Щоб у Росії фунгувало все, то „треба, щоб большевизм зміркував, що важливіше пустити в рух машини, ніж ленінізм“.

Говорить автор про колективізацію, про совхози, про колхози. Все це не витримує критики; індивідуальне господарство це добробут країни. Говорить про цілковите винищення домашньої худоби. В 1929 р. в Росії було 36 міліонів коней, тепер лишилося 16 міліонів; 68 міліонів волів, лишилося 38 міліонів; 147 міліонів овець і кіз, лишилося 50 міліонів. І так, як подумати про неврожайність землі, занедбання її, то це брак погною: природного вже нема, бо нема худоби, а штучного ще нема, бо нема фабрик. А про ті звеличані трактори — автор каже: „Кожних 525 гектарів колективізованої землі має один трактор. ...Є й сорок міліонів гектарів поля, де не прийшла ніодна машина. А де прибули машини, то негайно стає неужиточна, бо невмілі машиністи попсують. І так творяться цілі цвинтарища заліззя.

УКРАЇНА І МАЙБУТНЯ ВІЙНА.

Зупинимося ще над тими місцями, де автор говорить про Україну. Небагато говорить, але суттєво. Не багато тому, що автор, який так докладно знає Московію, зрозумів, що Україну требаб трактувати окремо. Правда, говорячи боротьбу селянства з большевизмом, він на першому місці бере під увагу наше селянство. А то й каже: „Хліборобським округам, які бунтуються проти колективізації, забирають усе зерно. В 1933 році декільки міліонів селян України вмерло з голоду, бо не хотіли відмовитися від своїх власних піль. З обовязку чесности додамо, що в Москві розстріляли теж народнього комісаря по хліборобству і двох його підсекретарів, які були обвинувачені в мягкосердечности до українців. „Колективізація“ йде чвалом“.

Докладно описує автор переселення народу з України. „Це стара система. Царі переселили мешканців Новгороду, які не хотіли піддатися під ярмо Москви, і на їх місце дали людей смирних. Але-ж ніколи переселення не виконали з таких великих розмірах. **Україна тепер міняє на**

*) Luigi Barzini: „L'impero del lavoro forzato“. Editore Hoepli, Milano, 1935—XIII. 16º, стор. 319, lit 10.

місячно, а середню з 8 на 9 метричних сотнарів місячно. Були ще настирливі і постійні нарікання, що дерево доставлювано тижнево, а не місячно і що -- з винятком шпиталів, установ і декотрих „упривілеєних“ домівств -- всім іншим видавано дерево в метрових нелупаних кругляках. Це робило злу кров; а було, що й доводило до бешкетів.

З загальних, народом замешкалих бараків жалоби на паливо були якнайменші. З пори, як у них поставлено кухні для приватного вжитку виселенців, люди палили в тих кухонних печах цілу днину безперервно. Дров видавано їм довільно.

Так австрійська влада опоряджувала харчі та інші життєві потреби виселенців у гміндівському таборі. Ділянка прокормлення і заспокоєння найперших життєвих потреб населення -- це й серед мира в знаменито зорганізованих суспільностях дуже важлива проблема, на котрій потикаються зчаста й найбільші економісти і політики. У жахливій світовій війні 1914. року була це в Австрії, відрізаній від світу і полишеній власним силам і власній продукції -- проблема моторошна. Її опоряджування в гміндівському таборі в представлений предметово спосіб може свідчити лиш про добру, хоч воєнними путами непощадно обмотану волю австрійського уряду супроти українських виселенців.

(Далі буде.)

роя. Цілі маси українських селян, що врятувалися від голоду, заслані в далекі райони, а на їх місце в Україну прийшли „великороси“: таким робом не буде кому вимагати волі і протиставитись колективізації. **Українці — надто европейці, щоб могли тихо сидіти.** ...У східній Сибірі можна бачити величезні табори насильних емігрантів. **В ніякій добі, в ніякому місці не було таких величезних явищ заздалегідь подуманого згори людського переселення“.**

І всі ті вигнанці, це „війська невільників, які копають канали, будують фабрики, залізниці шляхи, рубають ліси, мозоляться між ледами Карелії і на вогненних степах середущої Азії, будують фортифікації над Амуром, роблять шляхи в Туркестані... Сто тридцять тисяч засуджениців на каторгу під проводом поліції за двадцять один місяць викопали „Канал ГПУ“ між Білим Морем і фінляндськім заливом“.

Читаєте це і дивуєтеся, що ще сьогодні можуть існувати між нами люди, які сподіваються „помилування“ від Москви і вірять в її людяність.

В останньому розділі книжки „Азія, Европа і майбутнє“ Л. Б. зазначує, що „Для інших країн війна, це можливість, а не нормальність. Але для СССР — це річ певна і природна... І якби Росія мусіла затягнутися в довгу війну..., то спроби повстання моглиб легко вибухнути на землях, які тільки силою примушені бути під Росією, як Україна, Кавказ, Сибір. ...Росія виглядає як жахливий панцир зі сталі, але в середині панциру є стомлене тіло“.

М. Зазамський.

З виборчого руху.

ОКРУЖНІ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Дня 3. ц. м. відбулася у Львові окружна нарада представників *львівської і золочівської виборчої округи*, у якій були заступлені ось-які повіти: Львів-повіт, Мостиська, Городок, Золочів, Камінка Струмилова й Радехів. Крім цього на нараді були представники повіту яворівського, бобрецького і перемиського. Як представники Центрального Комітету УНДО в нараді брали участь пп. *В. Мудрий і В. Кузьмович.*

Тогож дня відбулася нарада *чортківської виборчої округи в* Чорткові, на якій були заступлені повіти Чортків, Заліщики, Борщів і Копичинці. В нараді взяли теж участь представники бучацького повіту. Від Центрального Комітету прибув на нараду п. *В. Целевич.*

Дня 5. серпня відбулася така сама нарада *коломийської виборчої округи* в Коломиї, на якій були заступлені повіти Коломия, Городенка і Снятин. Від Центрального Комітету взяв участь у нараді *д-р Л. Макарушка.*

На всіх тих нарадах обговорено сучасне політичне положення у звязку з виборами і справу кандидатур в округах. Приявні представники приняли всюди до відома подані їм інформації, апробували виборчу тактику Проводу й рішили підчинитись його зарядженням.

ПЕРЕДВИБОРЧА НАРАДА В ТЕРНОПОЛІ.

Дня 5. ц. м. відбулася у Тернополі передвиборча нарада відпоручників Повітових Народніх Комітетів УНДО трьох виборчих соймових округ тернопільського воєвідства, скликана екзекутивою Центрального Комітету УНДО. У нараді були заступлені такі виборчі округи: тернопільська ч. 61 (повіти: Тернопіль, Збараж, Скалат), бережанська ч. 63 (повіти: Бережани, Зборів, відпоручників перемишлянського повіту не було) і бучацька ч. 64 (повіти: Бучач, Теребовля, Підгайці) — разом було заступлених на нараді 8 політичних повітів.

Нараду отворив і опісля її проводив *д-р Степан Баран;* про справу виборів до сойму й сенату реферував відпоручник Центр. Комітету УНДО іспектор *Володимир Кузьмович* зі Львова. Референт представив справу соймових і сенатських виборів у дотеперішній їх стадії та заходи проводу УНДО для їх переведення.

Над виголошеним рефератом була довша дискусія, у якій взяло участь кільканацятьох промовців (з кожного заступленого на нараді повіту), що підчеркували потребу взяти участь у виборах та засадничо заявилися за дотеперішньою тактикою проводу УНДО у виборчих справах, головно у цьому, *щоб провід УНДО визначував кандидатів, бо тільки тоді можна оминути всяких місцевих диверсій* ріжних самозванчих кандидатів і їх зовсім зліквідувати.

По загальній нараді п. *Вол. Кузьмович* відбув ще окрему нараду з представниками поодиноких виборчих округ, де обговорено поодинокі кандидатури у дотичних округах.

—o—

Скандальне „собраніє“ москвофілів у справі „Нар. Дому“ у Львові.

До звіту зі „зїзду“ москвофілів у справі „защити Нар. Дома“, що його ми в „Ділі“ з 4. ц. м. подали доволі докладно, дістали ми від одного члена „Народнього Дому“ у Львові ще деякі цікаві доповнення.

Цей член „Народнього Дому“ подає, що предсідника того скандального „зїзду“ д-ра Крижановського загальні збори членів Ставропігії викинули зі становища синдика за те, мовляв, що „вмів добре тільки процесові кошти рахувати та невміло вів процеси“.

„Господин журналіст“ Цебринський — такий журналіст, що в ніякім журналі не пише і не писав, а його журналістична „діятельность“ зачинається й кінчиться на... коректі календаря „общества ім. М. Качковського“. Є він тепер головою РСО від часу, коли з того головства викинули сеніора Ставропігії Ґуллу. Цебринський сам не знає, якої він віри, бо є водночас членом управи гр.-кат. Ставропігії і членом православного церковного брацтва при львівській православній церкві. Той „господин редактор“ у нечуваний спосіб накидався на все, що українське. Мусимо тут завважити, що до низки нападів Цебринського, які ми зреферували в попередньому звіті, ми не додали реторичного порівнання того „журналіста“ українців — з чумою. Він зацитував поезію Шевченка „Чума“, а потім розговорився: „Так і українци як та чума ходять по нашім життю та риють гробовища для галицко-руских общественників“.

Про помислового фінансового директора „Н. Д.“ Ів. Слезюка наш інформатор подає, що це той самий, що так „гарно“ господарював на спілку з Бачинським майном „Нар. Дому“. В часі його промови багато учасників здебільша селян, виходило зі салі та в кулюарах обурювалися на комітет, що Слезюка взагалі на „собраніє“ пустив, а тимбільше, що дав йому реферат.

Виступ „атца“ Яворського в обороні Слезюка викликав несмак і спричинив опісля на салі повну апатію.

В коротенькій дискусії (о. Яворський сказав, що віч на віч „українской опасности“ не пора дискутувати, тільки ухвалити резолюції) ніхто з поважніших учасників не говорив.

Прийняті резолюції — пише наш інформатор — не мають ніякого значіння, бо свою вартість треба доказувати не хуліґанськими нападами на українців, але трудом і ділом, а цим не можуть похвалитись такі Крижановські, Ганасевичі, Плешкевичі, Цебринські чи Яворські.

Про „поважний“ характер тих зборів свідчить хочби й те, що головний їх аранжер сеніор Ставропігії Ґулла на ті збори не прийшов.

Цікаве також, що хоч на „зїзді“ було яких 50 членів „Народнього Дому“, в дискусії ніхто з них не говорив. Важне й те, що до „защитного комітету“ не вибрали ані д-ра Ю. Заяця ані Мик. Тоетяка, ані кількох інших, які у справі „Нар. Дому“ кілька разів їздили інтервеніювати до Варшави та взагалі над тією справою працювали від 1919. р.

На справу „защити“ „Нар. Дому“ цікаве світло кидає теж факт, що не всі підписи членів „Н. Д.“ під „меморіялом“, який був теж обговорений в „Ділі“, є автентичні.

Все те вказує як не можна краще на те, що „всенародній зїзд“ був тільки комедією зорґанізованою „клікою“ людців на те, щоб і надалі зберегти у своїх руках всенародне майно „Нар. Дому“.

Чергові податкові полекші для хліборобства.

Економічний комітет ради міністрів устійнив такі напрямні політики супроти хліборобів. У суботу оголошено розпорядок про зворот мита при вивозі ростинних та інших хліборобських продуктів. Уряд закине односторонню піддержку вивозу жита тому, що ціни на міжнароднім ринку на жито дуже низькі. Зате на закордонних ринках найдуть лекший збут ростинні і годівельні хліборобські продукти. Економічний комітет ствердив, що причиною великої подачі збіжа по жнивах на краєвих ринках є не надпродукція збіжа, а необхідні і нечувані платности зобовязань селян. Тому то скасування двох 10 прц. додатків до ґрунтового податку і припинення до 15. жовтня ц. р. екзекуції всяких залеглостей державних і самоуправних податків та оплат до установ суспільних обезпечень ослабить масову продажу збіжа і доведе до рівномірного розложення подачі збіжа на цілий рік.

Крім скасування двох додатків до державного ґрунтового податку обнижать теж самоуправні податки і додатки селян, які придавлюють хліборобство куди більшим тягарем, ніж державні податки.

Кружляють поголоски, що уряд розложить селянам на сплати залеглости державних і самоуправних додатків. Тоді натиск на селянство ще більше зменшивсь би.

За стандаризацію грибів.

Гриби, які вивозять з Польщі не видержують конкуренції з грибами з інших держав. Причиною є надто велика ріжноманітність грибів, неоднакове опакування та сортування і т. д. Тому стандаризаційний інспекторат промислово-торговельних палат при співучасти заінтересованих у цій справі орґанізацій веде акцію за стандаризацію сушених грибів призначених на вивіз. Стандаризація торкатиметься якости, сортування та опакування сушених грибів. Проектують три роди правдивих грибів, залежно від їх вигляду, якости стовпника з шапочкою, висушення, запаху, смаку, ушкодження і чужих домішок. Одною з головних умовин стандаризації буде довжина і колір стовпчиків-грибини, які рішатимуть про зачислення до одної з трьох кляс.

Здогадні приготування до війни проти СССР.

(М. Д.) „Манчестер Ґардіян“ подає погляди сера Джорджа Пейтча, англійського фінансіста, висловлені на зборах манчестерського відділу Ліґи для Ліґи Націй. Пейтч говорить між іншим: „Ясно, що Німеччина готується до війни проти СССР, при чім одночасно з Німеччиною виступить проти СССР і Польща та Японія. Німеччина захопить хліборобський район, а Японія тихоокеанські провінції СССР. Я мушу сказати, що дістав ці повідомлення з джерела, щодо якого не може бути найменшого сумніву“.

Загострення московсько-японських відносин.

(М. Д.) „Ізвестія“ з 27. липня подають повідомлення ТАСС-а, що переговори між представниками Манджу-Ко та МНР (Монгольська Народня Республика. — Зверхня Монголія) щодо конфлікту з січня минулого року в Халхін-Суме не посуваються вперед, незважаючи на заходи монгольської сторони. Освідомлені кола в Улан Баторі гадають, що представники Манджу-Ко нарочито намагаються загострити відносини з Монголією.

До цього повідомлення ТАСС-а треба додати, що до згаданого конфлікту прилучилося від початку цього року багато інших конфліктів між Зверхньою Монголією, де порядкують московські агенти, як у себе дома, та сусідньою Манджу-Ко. Японська преса вказує в останнім часі все частіше на небезпеку, що загрожує Манджурії та Китаєві від заходу, від Зверхньої Монголії, та жадає все рішучіше усунути цю небезпеку звільнивши Монголію від московських впливів.

Особливе обурення викликали в японській пресі постанови сьомого конґресу Комінтерну, що відбувається тепер в Москві щодо зміцнення большевицької акції в Японії.

„Наша п'мста. Штурмова чета“.

БЕРЛІН, 6. 8. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Солінґен: Невідомі злочинці вдерлися до льокалю нац.-соціялістичної молоді, знищили ціле урядження льокалю, поломали столи, крісла й лавки, навіть таблицю у честь поляглих. На стінах льокалю залишили ріжні написи, між ін. такий: „Наша пімста. Штурмова чета“. (Штурмсшар)

Д-р Володимир Бернатович.

(Сторінка з наддніпрянсько-наддністрянських зносин у 1861—1865 рр.)

(Продовження.)

Свій останній допис до „Вечерниць“, а саме до 6. ч., написав „Бесарабець“ уже у Львові 1. лютого. Стверджував тут, що „більше півтора року волочився по далекій чужині, — так серце раділо, знов ступивши на рідну землю“. У Кракові переконував його поляк, що хоч яка гарна українська мова, але це тільки наріччя літературної польщини. „Начитавшися доволі Чайківського, наслухавшись Богдана Залеського“, почав був „трошки вже й вірити“, що десь недалеко Перемишля „козачня помаленьку зливається з мазурщиною“. Одначе вже на першій стації за Перемишлем урадував його грімкий український крик залізничих робітників. Зате у Львові ждали його сумні спостереження. У реставрації зустрів священика й семинариста, що з собою говорили по-польському, а до прислуги по-німецькому, хоч „русини оба“. Зайшов до крамниці Димета, де насилу добився відповіді від двох клієнтів. Враження з відвідин ставропигійської книгарні витиснули таку рефлексію в автора: „Лїбонь докучило вам, краяни галицькі, читать такую казочку про те, що ви бачите кождого дня своїми очима. Вибачайте сторонському чоловікові, що поспіша у Київ, та й хотів би завезти якнайліпшу звістку українцям за братів червоно-русинів. Не мені вас учить, як треба для народа книжечки писати. Багацько ми дали б за теє, коли б до наших книгарень приходили селяни самохіть книжок просить! Дасть Біг, прийде ще до нас теє время; знатимем, яких книжечок давати людям“. Щойно при обіді хлопчина, почувши, що Бернатович із товаришем балакають по-українському, почав до них говорити рідною мовою. Після обіду зайшов до Товарницьких пошукати ремінного пояса з українським гербом, але безуспішно. Пішов до Димета дістати бодай галицького льва: показали галочку, а внизу три корони. Якийсь галицький „филолог“ поправив автора: „**galickiego, не halickiego**; нащо по-московськи?“ і почув пояснення від автора, що саме москалі кажуть усюди *г*, де українці *г* мають. Свій допис і закінчував автор ствердженням, що в Галичині не робив нічого більше, тільки студії над рущиною, як той старий пяниця, що тільки лазить по шинках і випробовує, яка в кого сивуха. „На старість либонь і мені прийдеться запитися горілкою, як не матимем щирої народньої руської письменности“ — такими словами закінчив свій допис.

Як можна здогадуватись із непідписаного допису до 19. ч. „Слова“, у Львові був Бернатович на поминальному богослуженні за Шевченка в православній церкві. Його „серце радувалось, дивлячись на стільки православних християн, котрі зібрались всі вкупі ведені щироруським патріотизмом, щоб помолитись Богові за душу нашого незабутнього співака, та подякувати, що зіслав на Русь-Україну вішого пророка, й упрохати від него, щоб більш таких геніїв розвелось між нашим народом. Усіх совокупляла одна гадка щироруська, всіх одушевляла любов ік батьківщині, всі молились Всемогущому щирим згідним серцем, будь він благочестивий, будь він католик“. По богослуженні запитав автор деяких знайомих, чому подібне богослуження не відбулося в успенській церкві, й одержав таку відповідь: „Ба, коли вікопомний Тарас був православний чоловік гр. обряду, та не було куди одправляти за його душу в уніятській церкві, а що більш, не хотіло би верховне духовенство позволити на такую хвалу божу“. І оповіли далі дописувачеві, як того ж дня мав відбутись декламаційний вечір у салях „Народного Дому“, але заборонив касиновий виділ, боячись якоїсь демонстрації з тієї причини, що на декламаційний вечір був дозвіл під тією умовою, що не відбудеться богослуження в православній церкві. На таку умову пристали студенти, одначе богослуження уладила приватна людина. Дописувач питав, чи „Руська Бесіда“ в салях „Народного Дому“ „є також уніятською церквою, де ніяк не можна прославляти православного чоловіка, хотьби й великого поета“ й писав далі таке: „То щось дуже пахне старосвітським духом нетолеранції, котрий не пристоїть русинам, тим більше світським людям! Імя Русь та руський патріотизм не вяжеться ніяк ні з яким то обрядом, ні з якою то вірою. Треба раз винестись над тії пуританські а настоящому столітю неодвічающії предрозсудки. А хотьби я се скажу: Було нас у Празі пять числом русинів, та кожен із нас був іншого віроісповідання. Двох з нас з Галичини було уніятів, з України же один римський католик, один православний, а один знову кальвін. А всі мимо того були щироруські патріоти, любили свій руський люд, а ніколи між нами не було сварки о обрядах, о віроісповіданнях. *Народність* стоїть вище над обряд! У чехів одбувалися славні спомини за душу Шафарика, котрий був протестантом, навіть і в латинських костьолах!“ За непозволення відправити богослужения за Шевченка в уніятській церкві називає автор її приходство більш уніятським ніж українським, а виділ „Бесіди“ своєю забороною декламаційного вечора доказав, що він не є народнім, а тільки римсько-віденсько-католицьким і безмежно нетолерантним.

Якщо не з певністю, то з великою правдоподібністю можна приписати Бернатовичеві допис у 85. ч. „Слова“ з 1863. р. „З України“ про те, яка біда України всюди однака. За авторством Бернатовича промовляє те, що про екзекуцію в одному селі на Поділлі оповідає як наочний свідок, а далі порівнює галицьких священиків із православними за Збручем у відношенні до народа й української справи. До допису подала редакція „Слова“ ширшу замітку, де висловлено певність, що російська цензура сконфіскує число „Слова“ з цим дописом, але вона не може інакше поступити, якщо признає за необхідність бути органом не лиш галицьких українців, але й усієї України (Малої Руси). А з усіх кінців закордонної України й не чути іншого голосу, як лиш такий болючий і сумний, яким є допис „З України“.

Написаний кровю допис починається словами: „Віруючи в симпатію братів галичан, віруючи в стару словянську правду, — ударяємось до вас з нашим горем, просимо вас принять і заявить наш голос, — як тільки ви справді оборонці народньої жизні, як справді ставите вашим ділом життя та добро народнє, а не сковані здалека теорії про московську силу, — як живете своїм розумом, а не піддаєтесь підману клерикалів, що виросли в московських семинаріях та научились в них славить казенного Бога, затративши всяке чуття народнє, чоловічне та чесне.

„Як ви люди, як ви брати наші, як не зможете втерпіть, щоб не помогти землякам, котрих вічно, віпроцо душить медвежа лапа казенної сили, мішаючи з болотом, топчучи у калюжу всяке понятя правди, справедливости, чесности, — то помістите цей одзив.

М. Возняк.

(Далі буде).

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Остія — легені Риму.

Дмитрові Ліськевичеві.

Ще не прокинулись були цикади, а сонце ледве на два скоки від Апенін відбилося, як ранок уже вгинався, аж стогнав під вантажем сонця. Воно сипало промінням як зливою. Довкола вивертались русалки під бризками водограїв. А фонтана Треві в ранішній тіні, чистій та легкій захлипувалася в прудких струях.

Римську кампанію, яка слухала ще останніх цвіркунів, будив галас поїзду, що мов шибеник гнався до моря.

Остія — це влітку легені Риму. Що кілька хвилин поїзди несуть римлян над море. Дужчіє спека, швидше, що сім хвилин поїзди несуться. За двацять шість хвилин, як лискавкою, ви над морем. Минаєте Остію, давню, старовинну, яка розкопами-руїнами схожа на поморщене обличчя старенької бабусі. А старий замок, де боронився проти папи Олександра VI. Борджія кардинал Джуліяно Делля Ровере, пізніший войовничий папа Юлій II., — мов чорна бородавка на тому порепаному обличчі.

Нова Остія за останні три-чотири роки стала справді гарним надморським, відпочинковим містом. Нові стилево видержані будови — церква, стація електричної залізниці, віллі. Широченні, вигідні, асфальтові вулиці. Повно зелені — широченних пальм, оліяндрів, мімози, піній. На далеко-синявім тлі моря і ситого пухнатого неба Нова Остія схожа на захисну оазу. Пляжа, яка простягається добрих пять кільометрів, густо-густо заложена кабінами, шатрами, парасолями. Де-де виринають пишні павільони. Щоденно тут великий рух. А вже в неділю — всюди повно народу, вже наче головна артерія Риму сюди пересунулася.

На березі моря безупинний гамір народу. Діти будують із піску фортеці, замки. Молодь скаче, перетягається, гімнастикується. Старші і старі пріють, дрімають, смажаться на піску, одні-одних підглядають, обглядають. А море звичайно тут веселе, рухливе, хвилями кидає, переверти їде. У ньому повно народу, що ріжноколірно цвіте: костюмами, то тілом — бронзовим, оливковим, рожевим, а то й кавуновим. Проміж буруни люди мов піжмурки граються, поза шумливі білі гриви ховаються і знов виринають. Інколи вчуєте „рятуйте!“ — хтось надто хвилям повірив і тоне. У павільонах музика джезом тне. А море — шумить, шумить, рокоче.

Жіноцтво свої примани показує. І всяке тут жіноцтво є, чуже й тутешнє: сметанка, незбиране молоко і збиране. Ота сметанка — дивна кумпанія. На хвилину заглянути на ті люксусові пляжі. Там усі жінки переважно русявки. Колір волосся, як вимочене клоччя. Брови мальовані. Повіки стремлять чорною маззю. На порцеляново-червонавому обличчі яскраво червоніють губи. Нігті на руках гадюками сичать. На ногах вампірами в пісок всисаються. І майже кожна там жінка з цуциком на налигачі. Замісць дитини — цуцик. Ніби собачі матері. Це жінки, що „замісць дітей, мають духові конфлікти“ — каже Шпенґлер. А ви додалиб: ще й цуцики. Якби жіноцтво було все отаке, то людськість зовсім особачіла би. Словом: може це жіноцтво і сметанка, але дуже штучна та розбовтана. І ви, як син природи, знаменито почуваєтеся на нелюксусовій пляжі, де не цуцики скиглять, а діти верещать.

Над морем день швидко минає. Вітер по хвилях збиточно скаче, синіми очима моря в душу зазираючи. Як сонце сипне приском, а небо безхмарне випружиться дугою, як дівчина в поцілунку, то море грає сафірами, ізмараґдами, задихується життям. І так день минає між сонцем, вітром, розіграними бурунами.

•

Зайшло сонце. На заході ще палало небо безліч колірами. Небо було, наче велика і вщерть добрим вином заповнена чаша, яку незрима рука підняла до уст, щоб вихилити. Та задивившись у веселкові коліри, і заслухавшись у музику моря, застигла непорушно.

Отак на заході ще палало небо, як на сході, підпершися бородою на плесі темно-синього моря, висунув своє червоне, тупе, смішне, безвиразне обличчя місяць. Хвилину щось поміркував і знявся понад плесо. Помаранчевого світла місяця море не чуло: воно все ще дихало сяйвом заходу.

Стала непомітно сходити сутінь. І стало море таємно шуміти, битися хвилями, розсипатися, безупинно спішитися до берегу, мов туди судилося йому дійти.

Як скажені потвори, темними, неповоротними спинами підносяться хвилі, на яких білі гриви шумно вються. І одна за одною, гуготячи, до берегу пруть.

То, як добрі герої, щоразу при кожнім заломі, при кожнім хлюпоті, з кожним рокотом, несуть нові пісні перемоги — землі.

То мов на ворога спільними силами йдуть-пруть сміло, без стриму. Ось-ось вам: у першому ряді вже, перша, горда розганяється вдарити грудьми об беріг, як остання хвиля здалека гукає:

— Гей! сестричко! а пожди лиш — я потужна й разом вдарим!

Грають хвилі. Глибокими тонами знімаються і довжезними лавами як струнами йдуть вперед. Цілою ґамою тонів і колірів — від протяжно-темного до швидкого, поки швидкими та ясними міріядними бризками не сипнуть по плесі й об беріг не вдарять.

Прижмуриш очі й усі шуми разом чуєш: дальший, ближчий, і продовжний, і швидкий, як зітхання, глибокий, і ніжний.

Місяць високо збився вгору. По морю сипнув сяйвом — як чумацький шлях прослався по плесі.

Наче живі русалки бачиш; дві з них від гурту відбившись, хвилями до берегу припливли. Одна в першій хвилі. Друга за нею. Перша збиточно з хвилею на беріг скочила. А там в одну мить обернулася і назустріч подрузі підбігла: звинким рухом обі знялись і, розвявши білі рамена, плеснули у свої долоні, хіхітнули, розпустивши коси, впали на хвилі.

Як чарівні дві примари, як мрія палких снів щезли...

Военний стан.

ШАНГАЙ, 6. 8. ПАТ. По замаху на коменданта поліції завели в окрузі Люантунг военний стан. Перервали телефонічну комунікацію з Тієн-Тсіном та іншими містами здемілітаризованої смуги. Відділ повстанців, що ділає на тій території числить 4.000 людей. Коменданти японських військ мали нараду в Тієн-Тсіні та вирішили домагатися реорганізації на здемілітаризованій території.

Рішучі вимоги Японії до Китаю.

ТОКІО, 6. 8. ПАТ. Після інциденту в районі Люан-Тун Японія рішила зажадати від Китаю сповнення таких вимог: 1) покарати вбивників команданта поліції; 2) заручити, що подібних інцидентів не буде і 3) запевнити, що в здемілітаризованій смузі не нарушать ладу.

—o—

Криваві заворушення в Індіях.

БОМБАЙ, 6. 8. ПАТ. В окрузі Ханпаран в провінції Бігар-Оріша дійшло до заворушень тому, що 3.000 індійців намагалося захопити святі місця мусулманів. Поліція вжила зброї при усуванні юрби, пять осіб убитих, 7 ранених.

—o—

Зїзд легіоністів у Кракові.

У Кракові відбувається XIII. зїзд легіоністів при участи 10.000 учасників. На зїзд прибув прем. Славек з іншими членами уряду та ґенеральний інспектор збройних сил ґен. Рида Сьміґли. По богослуженні на Вавелі прем. Славек, ґен. інспектор Рида-Сьміґли з членами уряду склали вінець з кільчастого дроту на домовині марш. Пілсудського.

—o—

НОВИНКИ

— ВЕРНУВСЯ І ПРИЙМАЄ ПАЦІЄНТІВ у своїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. НАСС. 1—3

— **Зміни в залізничому русі.** У звязку з продовженням шкільних ферій дирекція держ. залізниць у Львові змінила час курсовання таких особових поїздів: 1) поїзд ч. 9911/9911А Варшава (відїзджає 21.00) Ворохта (приїзджає 12.22) буде курсувати з Варшави замість від 12 до 18 серпня ц. р. щойно від 26 до 31 серпня ц. р. 2) Поїзд ч. 9912А/9912 Ворохта (відїзджає 16.33) Варшава (приїзджає 6.13) буде курсувати з Ворохти замість від 14 до 23 серпня ц. р. щойно від 27 серпня до 1 вересня ц. р. 3) Поїзд ч. 3119 Станиславів (відїзд 4.50) Ворохта (приїзд 7.25) буде курсувати замість від 14—23 серпня ц. р. щойно від 27 серпня до 1 вересня ц. р. 4) Поїзд ч. 3120 Ворохта (відїзд 8.14) Львів (приїзд 13.48) буде курсувати замість від 14 до 23 серпня ц. р. щойно від 27 серпня до 1 вересня ц. р.

— **Безплатний переїзд залізницями дітей від 8. до 21. серпня ц. р.** Минулорічний досвід з безплатним перевозом дітей виявив користи головно для убогої дітвори. І тому цього року залізниці перевозитимуть безплатно дітей протягом двох тижнів від 8 до 21 серпня ц. р. У цьому часі кожна доросла особа буде могти безплатно перевезти четверо дітей до 14 років включно. Цього речинця не продовжать довше. Дітей може безплатно забрати зі собою кожний опікун, який покаже нормальний або підміський білет на особовий і поспішний поїзд. При білетах понад 300 км. можлива одноразова перерва подорожі. Минулорічний досвід виявив теж, що багато дорослих осіб забирало зі собою чужі діти, які в дорозі залишали на ласку долі. Цього року опікун мусить закупити для кожної дитини спеціяльний білет за 20 сот. Перед подорожею опікун мусить вписати до цього спеціяльного білету своє прізвище і дитини та підписатись під зобовязанням, що буде опікуватись дитиною в дорозі. Якщо опікун не виповнить контрольного білету і не підпише його — білет не буде важний. Особи, які бажають взяти зі собою діти, повинні заздалегідь зголошуватись до білетових кас або до бюр подорожі, щоби при касах не було великого натовпу. Доросла особа може забрати зі собою ручного баґажу найбільше на 30 кг. на особу і 10 кг. на кожну дитину. З безплатного переїзду залізницями скористало минулого року 600 тисяч дітей.

— **Залізничі знижки для лікуванців у вересні.** Щойно у вересні ц. р. лікуванці живців у Польщі дістануть залізничі знижки. Кожний лікуванець по 10 денній побуті в живці зможе дістати 33% знижку на основі нової тарифи. Знижки звертатимуть лікуванцям щойно по дні 11 вересня ц. р.

ГУМОР І ЕМОЦІЯ

„Панна молода з даху“

в Театрі Ріжнородностей

Великий політичний процес у Чехословаччині.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 6. 8. ПАТ. Вищий суд у Брні визначить одно зі шлеських міст, де відбудеться політичний процес проти 20 німців за державну зраду. На лаві підсудних засядуть визначні провідники культурного і політичного німецького життя. Головним підсудним буде д-р Ріхард Патшайдер, далі адвокати, лікарі учителі та купці.

Вбивство визначного комуніста в СССР.

В місті Нове Ґорлово вбили визначного комуніста Серідова, предсідника місцевого совіту. Вбитий був непримиренним ворогом безпартійних, якого ненавиділо населення. Вбивство Серідова викликало велике враження в урядових колах.

— **Редукції в Суспільних Обезпечальнях.** В Суспільних Обезпечальнях у Варшаві, Лодзі та у Львові редукуватимуть тепер далі службовиків, урядовців і лікарів за тримісячним виповідженням. Причиною дальших редукцій є матеріяльні клопоти Обезпечалень, яких доходи постійно маліють.

— **Нагла смерть підчас купелі.** В понеділок 5. серпня ц. р. у монастирі ОО. Редемптористів у Голоску Великім біля Львова потонув у ставі 30-літний чернець о. Андрій Говіцький. Цей нещасливий випадок трапився серед таких обставин. Коло год. 9 вечором о. Говіцький в товаристві ще одного черця вийшов на прохід до городу, де є невеличкий став. о. Говіцький рішився обмитись і тому вліз до води. За ним пішов до води у віддаленні коло 40 м. його товариш. Нагло о. Говіцький дістав скорч мязів і почав потапати. Його товариш чернець кинувся рятувати, але з огляду на темноту і непевність місця, де поринув о. Говіцький, не міг його витягнути на беріг. Щойно на поклик прийшли з допомогою інші співбрати і витягнули о. Говіцького на беріг. Всі заходи зі штучним віддиханням не мали успіху. О. настоятель уділив о. Говіцькому розгрішення і помазав його святим елеєм. Негайно по випадку заалярмовано рятункове поготівля, звідкіля не обізвався ніхто ні словечком і не приїхала каретка рятункового поготівля. Тому о. Говіцького відвезли швидко до першого стрічного лікаря до Львова, яким був військовий дижурний лікар санітарної станиці, що приміщується у старій фабриці дріжджей біля нової замарстинівської рогачки. Заходи дижурного лікаря виявились теж безуспішними. Щойно тепер на візвання військового лікаря рятункова стація вислала каретку, якою відвезли о. Говіцького до анатомії при вул. Пекарській. Слід додати, що хоч у ставі є тепер води майже на половину менше і пересічна глибина доходить понад 1 м., бл. п. о. А. Говіцький вліз до води саме в тім місці, де глибина доходить до 2 м. До того покійний був низького росту і не вмів плавати. Бл. п. о. А Говіцький походив з Унева, богословські студії покінчив у Бельгії на університеті в Лювен і Боплято.

— **Львівська хроніка.** У понеділок в 3 год. пополудні вломилися злодії до ювілерні Ізидора Вольфа при вул. Гетьманській 6, себто в середмісті і вкрали за кілька хвилин цінних предметів вартости 15.000 зол. Злодії дістались до ювілерні через діру в комині, куди дісталися з пивниці. — У вівторок в 4 год. вранці М. Заверблюм на Клепарові повідомив поліцію, що злодії вирізали діру в дверях і забрали з його помешкання біля та убрання. Шкода покищо не устійнена. — Коло костела св. Войтіха напало двох грабіжників на м-ра Л. Помербаха, який йшов з двома валізками до свого товариша інж. А. Фіялкевича на вул. Театинську, з яким вибирався на прогульку. З біди вирятували Помербаха дві селянки, які вхопили валізки і почали втікати перед грабіжниками. На крик селянок надбігли прохожі і грабіжники втікли на Кайзервальд. — Робітник Марушевич з Погулянки, вертаючи до дому, побачив у лісі СС. Вірменок висільника на одній дереві. Марушевич зорієнтувався, що висільник щойно повис на дереві і тому скоренько підрізав шнурок. Висільник упав з дерева і чимскорше почав утікати з ліса. Поліція ствердила, що це був Петро Полищук, який хотів скінчити самогубством. — В „Народовим“ готелю у Львові арештувала поліція двох варшавських злодіїв Герша Левентмана та Аврагама Юклевича, які вкрали з крамниці Ю. Лукової, при вул. Скарбківській більшу кількість стемплів, векслів та судових оплат на 1.000 зол.

— **Краєва хроніка.** В Снятині 24-літний І. Канад тяжко зранив кинджалом 16-літню Марію Паплюжинську, яка на бажання батьків відмовилась вийти за нього заміж. Опісля Канад сам зранився в груди. Обох відвезли до шпиталю. — Рік вязниці дістав судовий возьний з Калуша М. Судек за те, що стягнених грошей не віддав до суду.

— **Ріжні вістки.** Спол. Держави не будуть вивозити збіжжа цього року і можливе, що жнива не вистачать навіть на потреби краю і треба буде купувати хліб на чужині. — Із Шангаю повідомляють, що в останніх днях з нанкінським військом комуністи втратили 1000 убитих. — Вперше за останніх 5 літ скількість безробітних в Анґлії зменшилась нижче 2 міліонів; 2 мil. було їх у 1930 р. і від того часу це число зростало. — Анґлійський парлямент розїхався 2-го ц. м. на вакації і збереться 29. вересня. — У центральних стейтах Півн. Америки за останні дні було 125 випадків смерти від сонячного удару. — Дві совітські летунки Патницька та Шишмарева встановили новий рекорд скоку з легкопадом з висоти 7923 без кислородного апарату. — Звістку буцімто в Німеччині не буде вже пасійних вистав в Оберамерґав спростовує нім. преса кажучи, що ніхто не гадає нарушати 30-літньої традиції цих свят. — Із румунського павільону на виставі у Брюсселі вкрав хтось образ мистця Ріґореско вартости 300.000 лей. — Підчас останньої повені в околиці японського міста Анґінґ потонуло яких 1000 осіб.

— **Справлення помилок.** У статті про д-ра Володимира Бернатовича треба справити в попередньому числі „Діла“ на с. 5, шп. 2, р. 3 знизу „призна́сь“ на „**признавась**“ (форма „признаесь“ не можлива в літературній мові, тільки: **признається**), шп. 3, останній рядок статті „нуды“ на „мзды“ (мзда = заплата, винагорода).

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ЧЕРГОВА ЖЕРТВА ЕМІГРАНТСЬКИХ ЗЛИДНІВ.

Старшина Української Наддніпрянської Армії І. Богданівського Полку, **Лев Гаевський** упокоївся дня 20. липня ц. р. у військовій санаторії в Отводську під Варшавою. Похований у Варшаві 23. VII. на Волі. В юнацьких роках покинув шкільну лавку і вступив до першого Богданівського Полку в 1917 р. Потім був у 4-ій кінній Дивізії ґен. Омеляновича-Павленка молодшого. Все своє молоде життя віддав на збройну боротьбу за волю Батьківщини брав участь у всіх боях зі своїми частинами і був учасником першого Зимового Походу. Його шефи: Ю. Тютюнник та Омелянович-Павленко цінили дуже його як очайдушно-хороброго, завзятого вояка й незамінного виконавця. На еміграції небіжчик виявив небуденні режисерські здібности, організував і вів аматорські вистави скрізь, куди кидала його непевна емігрантська доля, між іншим по читальнях Самбірщини й на Лемківщині, відкіля з приводу цього мусів виїхати. Мав прострілені легені, а емігрантські злидні й поневіряння розвинули смертельну хоробу — сухоти та звели в могилу це молоде життя: умер, маючи 36 років. Останній рік небіжчик працював при Т-ві „Просвіта“ у Львові, як інкасент членських вкладок у Львові. Так бажав умерти на рідній землі, яку пристрасно любив, а прийшлось лежати на чужині! В. Й. П.!

ЮЛІЯН ФИЛИНОВСЬКИЙ.

Управитель школи в Рикові, член Взаїмної Помочі Українського Вчительства, упокоївся в 48 р. життя по довгій і тяжкій недузі в Підсоснові в домі своєї рідні дня 3. VIII. 1935 р. Покійний, хоч належав до староруської партії, тішився симпатією українців, що знали близше його чистий характер і щиру вдачу. В. Й. П.

СПОРТ.

Легко-атлетичні змагання львівського „Лугу“.

Легко-атлетичні змагання львівського „Лугу“ відбулися в понеділок 5. серпня п. р. при великій скількости публики. Вони почалися в 4-тій год. пополудні на власнім майдані „Лугу“.

Змагання луговиків дали такі висліди: 1) скок угорі — 6·85 м., скок увисочінь — 1·75 м., 2) скок удалечінь — 6·85 м., 3) мет диском — 35·40 м., 4) мет ратищем — 55·60 м., 5) біг на 100 м. — час 11·2 сек., 6) біг на 400 м. — час 1·1'8 сек., 7) біг на 800 м. — час 2·5'3 сек.

Змагання луговичок дали такі висліди: 1) скок удалечінь — 4·20 м., 2) біг на 80 м. — час 13·2 сек.

До змагань ставало 58 луговиків і луговичок.

Для оправдання розмірно низьких осягів треба зазначити, що ані львівські луговики ані львівські луговички, занятi в останніх тижнях приготуваннями до Лугового Свята, не мали ні часу ні змоги інтенсивніше тренувати і тимсамим не могли осягнути ліпших вислідів.

Видців, не зважаючи на будний день, до 500.

СТАНИСЛАВІВ. ПРОЛОМ-АДМІРА 1:0 (0:0).

Мист. Б.-кл. Ворота стріляв Якібчук І. з карного. Пролом грав ті змагання сильно ослаблений, бо без Керниякевича, Мокловича та Бриндзея, а молодші їх заступити добре не могли. До того в нападі, крім Якібчука, всі грали на несвоїх позиціях. У Проломі знаменито боронив воріт Андрiшин І., на середині помочі грав прекрасно Зубик, у нападі добре Якібчук І. Ціла дружина грала з великою амбіцією і на виграну заслужила. Сама гра досить цікава, хоч на низькому рівні, з легкою перевагою Пролому. В першій половині Пролом перестріляв карного. Суддя п. Баер д. добрий.

Б. Л.

Спростування помилки.

У вчорашньому (207) числі „Діла“ зайшла в спортовій рубриці через недогляд коректора помилка у вислідах спортових змагань у Львові (випали слова: висліди спортових змагань у Львові (випали слова: У. Р. С. К. „Спартак“ (Перемишль). Той вислід мав виглядати так: **Львів 4. VIII. У. Р. С. К. „Спартак“ (Перемишль)-Буревій-Тризуб (репрезентація, Львів) 3:2 (2:1).**

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для вих. Львів, 1. серпня 1935. Р. IV. Ч. 15—16. Зміст. Ле. Ясінчук: Наш вихід. Мирон Кордуба: Інститут св. Миколая і Остап Макарушка. Як маємо піддержувати Рідну Школу. О. Горицвіт: Виховуймо словом і ділом. Захоронкова Семинарія Рідної Школи. Вільно вести науку кооперації також і в народніх школах Р. Ш. Дворічні рільничо-госп. курси для хлопців і дівчат у Шибалині. Д. К.: Реорганізація деяких державних фахових шкіл. Нова фундація Рідної Школи. Л. Я.: Українська школа у Відні. Конференція провідниць захоронкових садків. Василь Синецький: Небуденне свято Городенщини. О. М.: З долі і недолі нашої школи. Василь Пачовський: Наука історії в українських школах. Мужеська Фахова Доповняюча Школа в Станиславові. Посмертна згадка. Степан Кондрад: Опінка освітнього стану — як основа пляну дальшої позашкільної акції позашкільної освіти. Доріст Рідної Школи. З життя Рідної Школи. Ріжні вісти.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Жовква, серпень 1935. Р. XXXVIII. Ч. 8.

КАМЕНЯРІ. Рік IV. Ч. 8. за серпень 1935.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 7. VIII. год. 8. веч. „Панна молода з даху“.

Четвер, 8. VIII. год. 8. веч. „Панна молода з даху“.

Цирк Станевських при вул. Пелчинській:

Середа, 7. VIII. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8·15 веч.

Четвер 8. VIII. одна вистава в год. 8.15 веч.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:

Городок 7. VIII.
Яворів 8. VIII.
Перемишль 9. VIII.
Ярослав 10. VIII.
Любачів 11. VIII.
Рава Руська 12. VIII.

Кіна.

АДРІЯ: Зневславлена“ і „Світла Адрії“.

АПОЛЬО: „Для тебе співаю“ (І. Кепура).

АТЛЯНТИК: „Кохання матуристки“, „Тобоган“.

ВАНДА: „Тайна малої Шерлі“, „Вбивство в Трінідаді“.

ҐРАЖИНА: „Циганські мельодії“.

КАСІНО: „Мужчини в небезпечнім віці“. „Останній сигнал“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Наш щоденний хліб“ і додаток.

МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан“ і „Іскор“.

МІРАЖ: Гільтвй з Еспанії“.

МУЗА: „Гра змислів“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Жінка шукає кохання“.

ПАН: „Жінка на одну ніч“ і „Міс Фльобра“.

РАЙ: „Я був тобі вірний“.

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй“ і ревія „Парада гумору“.

СТИЛЕВИЙ: „Злодій сердець“ і ревія.

УТІХА: „Двобій зі смертю“ і ревія.

ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Середа, 7. серпня.

Відень (506,8) 12.00 Симф. концерт, 21.10 Орх. серенади Моцарта, 22.55 Танц. музика. **Прага** (470.2) 11.05, 12.30 Легка музика, 16.30 Сальон. музика. **Париж** (1648) 20.45 Театр. авд. **Атльона** (531) 21.00 Ірлянд. пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Пісні й танки, 18.00 Музика, спів. 20.15 Музика в літній вечір. **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Нім. пісні, 21.45 Форт. ресітал. **Кельн** (455,9) 16.00 Пісні. **Ляйпціг** (382,2) 19.45 Оперетков і мельодії, 20.45 Авд. Мандрівка по Ісляндії. **Мінхен** (405,4) 16.10 Шубертові пісні. **Будапешт** (550,5) 13.40 Вок. квінтет, 17.30 Концерт, 23.00 Циг. музика. **Мілано** (221,2) 11.30 Тріо. 20.40 Вечір опер. **Рим** (420,8) 13.00 Легка музика, 19.45 Концерт.

Четвер. 8. серпня 1935.

Відень (506,8) 12.00 Концерт. 17.40 Солісти (сп., муз.), 20.00 Тисяча пробоєвиків, 20.45 Оп. танки, 22.10 Легар-Айзлер-Кальман. **Прага** (470,2) 12.30 Все до сонця — дітне попурі, 15.00 Сальон. музика, 18.20 Діточі пісні, 20.40 Нар. пісні. **Париж** (1648) 15.30, 20.45 Концерт, 17.00 Театр. авд. **Берлін** (356,7) 16.00 Рідний край в пісні, 16.30 Романт музика, 19.20 Камер. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 17.40 Соната г-дур на скр. і форт. Брамса. 20.10 Концерт. **Кельн** (455,9) 20.10 Оп. вечір. **Мінхен** (405,4) 15.20 Скрипка, 19.00 Музика, пісоньки. **Будапешт** (550,5) 12.05 Музика. спів, 18.35 Концерт орх., 22.40 Концерт оп. орх. **Мілано** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.05 Вок. концерт, 20.40 „Арлезіянка“ песа Додета, музика Бізета. **Рим** (420,8) 13.05 Розр. концерт, 20.40 „Фанфуля“ оп. Пареліа.

Львівське радіо.

Середа, 7. серпня.

6.30 Ранішня авд., 6.33, 6.36 Руханка, 6.50 Музика з гр. плит.; у перерві ок. 7.20 Ранішній денник. Спорт.-тур. гутірка, 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт малої орх., 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Опереткова музика з гр. пл., 15.15 Біржа. 15.25 Експорт. 15.30 Концерт, 16.00 Плекання волосся, 16.15 Форт. ресітал, 16.30 „Баська Мурманська“ Е. Малачевського, 17.00 Найгарніші вальси (муз., спів), 18.00 Скеч. 18.15 Нар. пісні, 18.30 Музика з ґр. пл.. 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 18.45 Пісоньки в вик. хору Юранда з гр. пл., 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Скрипка, 19.50 Світ сміється, 20.00 „У парку“ М. Промінського, 20.45 Веч. денник, 20.53 Образці з давньої та суч. Польщі, 20.58 Краківські плянти, 21.10 Транс. із Зальцбурга: Серенади в вик. симф. орх., 22.35 Репортаж із траси шляхом кадрівки, 22.40, 22.46 Спорт. вістки, 22.50 Легка музика.

Четвер, 8. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт, 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 З ріжних країв — гр. пл., 13.30 Легка музик з ґр. пл., 16.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Пісоньки Еріянового хору з ґр. пл., 16.00 Для дітей: Серпень на небі й на землі, 16.15 Спів, музика, 16.50 „Ґазетяр“ повеля П. Хойновського, 17.00 Концерт орх., 18.00 „Міста й села“ (про кн. інж. Фелінського), 18.10 Хвилинка поезії, 18.15 Шлеські нар. пісні, 18.30 У місті Слованького, 18.40 Сільва рерум. мист. життя, 18.45 Форт. ресітал. 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Під італ. небом — гр. пл., 19.50 Акт. гутірка Ю. Тепи, 20.10 Орхестра під ґазом — весела муз. авдиція, 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Рахманінов: форт. концерт ц-моль, 21.30 Театр Уяви: На шлеському подвірячку, 22.00 Репортаж із маршу шляхом кадрівки, 22.05 22.11 Спорт. вістки, 22.15, 23.05 Мала орхестра.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 99·00 — 101, чеські корони 21·40—21·80, рум. леї 30·00—32·00, ліри 39·00—42·00.

Золото: Долари 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Премійовки.

Доларівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Жито одноціле	8·50— 8·75	10·00—10·25
Жито збірне	8·25— 8·50	9·75—10·00
Овес ex 1935 р.	9·50—10·00	11·50—12·00
Лубін синій	10·50—11·00	
Мука пш. I. А.	28·00—28·50	
Мука пш. I. Б.	26·50—27·00	
Мука пш. I. Ц.	24·00—24·50	
Мука пш. I. Д.	23·25—23·75	
Мука пш. II. А.	21·00—21·25	
Мука пш II. Ц.	20·50—21·00	
Мука пш. II. Д.	19·50—20·00	
Мука пш. II. Е.	19·00—19·50	
Мука пш. II. Ф.	17·50—18·00	
Мука пш. II. Г.	17·00—17·50	
Мука пш. III. А.	13·00—13·50	
Мука пш. III. Б.	10·50—11·00	
Мука пш. разова	19·00—19·50	
Мука житня I. кат. до 55%	18·25—18·75	22·00—22·50
Мука житня I. кат. до 65%	17·25—17·75	20·75—21·25
Мука житня II. к. ситк. до 70%	13·50—14·00	14·00—14.50
Мука житня раз. до 95 %	10·75—11·25	
Мука житня посл. понад 70%	11·25—11·75	
Висівки житні	5·50— 5·75	6·00— 6·25
Висівки пшен. гр	5·75— 6·00	
Висівки пшен. сер.	5·50— 5·75	
Висівки пш. мілкі	7·25— 7·50	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 6-го серпня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового враз з опакованням	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованням	2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 6 VIII. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.